

Crna Gora i iseljenništvo

Dom Durmitor u La Montenegrini prije početka rekonstrukcije

Gordana STOJOVIĆ, direktor direkcije
Generalni direktorat za konzularne poslove
i dijasporu

Crna Gora kao jedna od visokomigratornih zemalja mediterana u prošlosti je prošla kroz nekoliko jakih talasa iseljavanja stanovništva. Ova pojava je posebno bila izražena u periodu odmah poslije balkanskih i prvog svjetskog rata kada je Crnu Goru u vrlo kratkom periodu napustilo na hiljade ljudi, najčešće odlazeći prema Sjevernoj i Južnoj Americi.

Emigriranje iz Crne Gore se kontinuirano, ali u znatno manjim talasima nastavlja i nakon Drugog svjetskog rata, najčešće u zemlje zapadne Evrope, opet Sjeverne Amerike, Australije i drugdje. Sagledavajući cjelokupan proces od prvih iseljavanja ka Dalmaciji, Istri i italijanskoj obali, preko masovnih odlazaka prema Rusiji još krajem 18. vijeka, velikih talasa iseljavanja u Tursku, ali i emigriranju ka velikim univerzitetskim i industrijskim centrima

Durmitor tridesetih godina prošlog vijeka.

Radovi na obnovi

Institucionalizacija odnosa sa starim iseljeništvom u Latinskoj Americi

Ministarstvo posljednjih godina djeluje u pravcu jačanja i institucionalizacije odnosa sa potomcima naših iseljenika u Argentini, Paragvaju, Čileu, Urugvaju, Boliviji, kao i zemljama Centralne Amerike, prije svega Gvatemali i Panami gdje žive značajne zajednice porijeklom iz Crne Gore.

U tom kontekstu, već dvije godine za redom organizovani su kursevi crnogorskog jezika u Argentini, širi se mreža počasnih konzula crnogorskog porijekla (Argentina, Gvatemala i Panama - uskoro se očekuje i imenovanje počasnih konzula porijeklom iz Crne Gore u Urugvaju i Paragvaju).

Takođe, veoma značajne posjete Ministra Milana Ročena u julu 2011. godine Argentini i starim crnogorskom kolonijama u General Madarijagi, Buenos Ajresu, a, prije svega, u Provinciji Čako, te uzvratna posjeta Guvernera provincije Čako Horhea Kapetanića Crnoj Gori u junu 2013. godine.

Izvjesta je posjeta na najvišem državnom nivou Provinciji Čako 2. oktobra ove godine kada će biti inaugurisan renovirani Klub Durmitor u koloniji La Montegrina.

Osnovan još daleke 1927. godine od strane prvih crnogorskih doseljenika u Provinciji Čako i osnivača kolonije La Montegrina danas predstavlja jedan od najznačajnijih kulturnih spomenika izgrađenih u našem iseljeništvu. Od 1930. do 1950. u njemu osim folklornih i raznih kulturnih sekcija funkcionisala i škola "Colono Montenegro 180" (crnogorski kolonista 180), te je zbog svog značaja uvršten u kulturnu baštinu Provincije i Republike Argentine čijim sredstvima je i obnovljen.

Pored pomenutog, TVCG u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija će učestvovati u realizaciji dokumentarnog TV serijala posvećenog crnogorskoj emigraciji, prije svega, u Argentini, ali i drugim zemljama Latinske Amerike. Jedan dio serijala se snima u Crnoj Gori, a drugi dio će biti snimljen u Argentini. Pored snimaka najznačajnijih iseljeničkih kolonija, domova, spomenika i itd. sadržaće jedinstvene ispovjesti posljednjih iseljenika prve generacije, njihovih potomaka kao i rodbine u Crnoj Gori. Početak emitovanja serijala se očekuje do kraja 2013. godine.

Konstitutivna sjednica
Savjeta za dijasporu,
jul. 2013. godine

za vrijeme SFRJ možemo reći da je iseljeničtvo iz Crne Gore heterogeno, ne samo po svojoj vjerskoj i nacionalnoj strukturi, već i po starosti, jer negdje doseže čak i do pete i šeste generacije potomaka iseljenika, nivou integrisanosti u zemlje iseljavanja kao i po svom formalnom pravnom statusu.

Upravo navedena kompleksnost i slojevitost našeg iseljeničtva u cjelini stvorila je potrebu za podizanjem nivoa i kapaciteta saradnje Crne Gore sa iseljeničtvom u cjelini, jačanju, obnovi i uspostavljanju veza i projektne saradnje sa mnogim iseljeničkim grupama porijeklom iz Crne Gore širom svijeta.

U skladu sa zaključcima Vlade Crne Gore o transformaciji Centra za iseljenika i formiranju posebne Uprave za dijasporu pri MVPEI ispunjen je jedan od najvažnijih uslova za nastavak

uspješne realizacije Strategije saradnje sa dijasporom, kao i Akcionog plana koji je Vlada Crne Gore usvojila krajem 2010. godine.

U skladu sa tim, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija intenzivno radi na pripremi zakonskog i institucionalnog okvira saradnje sa dijasporom.

Polazeći od Ustava, ciljeva iz Strategije saradnje sa dijasporom, vlastitih saznanja i svih specifičnosti našeg iseljeničtva, najbolje prakse i iskustava zemalja regiona i visoko imigracionih zemalja, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija privodi kraju aktivnosti na pripremi zakonskog okvira kojim će se urediti svi aspekti saradnje Crne Gore sa dijasporom.

Zakonom o dijaspori urediće se odnosi i saradnja Crne Gore sa iseljeničtvom-dijasporom,

prioritetna pitanja saradnje, način ostvarivanja i jačanja te saradnje, sredstva u funkciji unapređivanja saradnje, nosioci, nadležnosti i međusobni odnosi institucija od državnog do lokalnog nivoa, zaštita prava i interesa, kao i druga pitanja od značaja za dijasporu.

Posebним poglavljima zakona urediće se pitanja koja se tiču očuvanja jezika, kulture i kulturnih različitosti, afirmacije nacionalnog i državnog identiteta, obrazovna, naučna i sportska saradnja, unapređivanje privrednog partnerstva sa dijasporom i aktivnijeg učešća dijaspore u društvenom i političkom životu zemlje.

U Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, pripremljena je prva verzija ovog Zakona, koja će biti razrađena kroz rad posebne radne grupe, nakon čega će predlog zakona biti stavljen na javnu raspravu.

Direktor direkcije
za dijasporu
Gordan Stojović posjetio u
školu „Crna Gora
moja postojbina“,
Lovćenac,
april, 2013. godine

Čuvanje identiteta, tradicije i kulture

U prethodnom periodu, Ministarstvo je nastavilo sa aktivnostima na formiranju baze podataka o privrednicima našeg porijekla, ekspertima i prepoznatim stručnjacima i u saradnji sa Centrom za iseljenike radilo na izradi publikacije "Ko je ko u dijaspori Crne Gore".

Vodeći se postulatima da dijaspora predstavlja prirodnu, društvenu i kulturnu vezu sa inostranstvom i veoma je značajan faktor u promociji i međunarodnoj afirmaciji modernog crnogorskog društva, ministarstvo je nastavilo sa realizacijom projekta "Škola jezika i kulture Crne Gore", te unapređenju sadržaja i kvaliteta škole.

Posebna pažnja je posvećena organizovanju kurseva jezika i očuvanja identiteta crnogorske tradicije i kulture. Nastavljeno je sa aktivnostima na realizaciji programa dopunskog obrazovanja, stvaranju uslova da crnogorski iseljenici uče crnogorski jezik, književnost, geografiju, istoriju, kulturnu baštinu i muziku. U skladu sa finansijskim mogućnostima, udžbenici i nastavna pomagala dostavljana su pojedinim udruženjima naše dijaspore širom svijeta.

Šesta ljetnja škola jezika i kulture „Crna Gora moja postojbina“ za djecu crnogorskih iseljenika, u organizaciji Centra za iseljenike Crne

Gore i Zavoda za školstvo održana je u standardnom terminu 20-30. jula na Ivanovim Koritima. Škola je prošle godine pohađalo 65 polaznika, uzrasta od 7 do 15 godina iz Belgije, Velike Britanije, SAD, Rusije, Španije, Francuske, Makedonije, Holandije, Srbije, Italije, Albanije, Turske, Bosne i Hercegovine, Slovenije i Švedske.

U saradnji sa Centrom za iseljenike, započete su aktivnosti na izradi materijala za on-line kurs crnogorskog jezika koji je namijenjen „dalekoj“ dijaspori, kao i onima koji nemaju dovoljno vremena za pohađanje klasičnog kursa jezika.

U saradnji sa Centrom za iseljenike i drugim nadležnim organima izrađen je «Informator za našu dijasporu» namijenjen svim iseljenicima sa prostora Crne Gore. Informator sadrži sve relevantne podatke o pravima, obavezama i postupcima pred državnim organima, te druge teme od interesa za naše iseljenike i građane Crne Gore na privremenom radu i boravku u inostranstvu.

Ministarstvo je, takođe, pružalo neophodnu logističku pomoć u cilju formiranja i koordinacije procesa organizovanja crnogorskih društava u Ukrajini, Španiji, Italiji, Albaniji i SAD.

